

ההונאה של דיין נכשלו * גולדה נאלצה לשקר כדי לחפות על דיין *

תירץ ראש אמ"ן, האלוף שלמה גזית, שהיה מופקד מטעם שר הביטחון על ניהול המגעים הדיפלומטיים, את הקשיים שנוצרו לביצוע החליפין: "היה צורך לרכוש את המועמדים לשיחרור מתוך עשרה בתי-כלא ברחבי המדינה שבהם היו מוחזקים. נתן עוררו בעיות סבוכות שגולו זמן. רק בארבע נמצא מטוס של האו"ם שבהם חשבון כדי לשמש למשימה זו."

שיטתם את החבלנים המשוחררים לדמשק או למדינה ערבית אחרת. הטענה שהושג מזה אחר-כך כאילו לא נמצא מטוס למטרה זו היא אווילית ומגוחכת מכדי להתחכם אליה. רק לשם דוגמא: מטוסו של הנרי קסינג'ר חנה אותה שעה בלוד. צוות המטוס מטיס אותו מדי יום בקו דמשק-תל-אביב. קשה לתאר שאילו היתה ממשלת-ישראל פונה לקסינג'ר ומבקשת ממנו להשאיל את מטוסו לשם העברת החבלנים המשוחררים לדמשק, כדי להציל חיי ילדים, הוא היה דוחה פנייה כזו.

שלוש מהברותי שלא נפגעו גררו אותי לשירותים. נעלנו את הדלת ופתחנו את הברז. טיפסנו על החלונות וזעקנו לחיילים שלנו שיבואו להציל אותנו. הכל נראה לי לא מציאותי. נדמה לי שכשאחזור לצפת הכל יהיה כמו שהיה מקודם ואהיה עם כל חברי הטובים שאני אוהבת... אבל אני יודעת שזה לא נכון..."

"שר השלום" ו"שר המלחמות"

היו כמה תוכניות אלטרנטיביות להמבע הצלת התלמידים. בגלל הדין מיבנה המיוחד של בית-הספר, ומשום שהחבלנים, שהתבצרו בו, שלטו על כל דרכי הגישה אליו, ניתן היה לבצע את מרבית התוכניות בחסות החשיכה. זאת היתה המטרה של הניסיון להאריך את מועד האולטימטום, גם כשהיה ברור שאין כל כוונה ויכולת לשחרר את החבלנים היכדואים. כאשר הסתבר שבגלל הדין חשש שהחבלנים יפוצצו את הבניין בשעה שיש להציל את מיבצע ההצלה לאור היום. נכחרה תוכנית, שמשום מה נראתה כיערי לה ביותר.

לרבים מאורחי ישראל היתה שיטת פעולה מוכרת. הם ראו אותה לפני שבועיים בסידרה הוואי חמש אפס ששודרה בטלוויזיה הישראלית. בפרק שהוקרן לפני שבועיים, היה מקגארט צריך להתגבר על פושע שהסתגר בחדר עם בני ערובה. כשהוא מאיים לפוצץ מטעני חומר-נפץ, שהיו על גופו, בשעה מסוימת, הדרך היחידה להתגבר עליו היתה לפגוע בו באמצעות יריית צלף שיכוון לראשו, כדי לא לפוצץ את חומר-הנפץ שעליו.

קולנוע ומשה דיין אינו מקגארט. במטח הראשון שירו לעבר המחבלנים נפגעו רק אחד או שניים מהם מבלי שאיש מהם חוסל. כישלון ראשוני זה הוא שהכשיל את המיבצע הצבאי כולו. לכוה הפרוץ היו דרושות יותר מעשר דקות כדי לפרוץ לבנין ולחסל את החבלנים. בעשר דקות אלה ערכו החבלנים מרחץ דמים, הפכו את בית-הספר לבית-מטבחיים.

"לא רוצים למות!"

יפרה התלמידה יעל דדון מחצור: "בצרוך הראשון שירו המחבלנים, לא נפגעתי. רק בצרוך השני שירו לעברי קיבלתי גורא. נכחתי על היציפה וחסתי בורם גורא ברגליים. התחלתי לצרות. שמעתי מישהו צועק: 'לקפוף! לקפוף!' וניסיתי לזחול אל החלון. רסיסי הרימונים פצעו את רגלי. כאשר הגעתי אל אדן החלון, נאחזתי בו בציפורני, התרוממתי וזרקתי את עצמי מהקומה השנייה למטה. 'הכרתה את כל אלה שנהרגו - את כולם! ראינו כמה מהם מתים שלי כאשר זחלתי פצועה אל החלון. ניסיתי לא להתבונן בהם. אבל כאשר נשענתי על החלון כדי להתגלגל החוצה ראיתי בת אחת בבירור, ותמונה זו אינה משה ממני. פניה היו מעוקות והיא היתה מכוסה באבקה לבנה. זו הפעם הראשונה שראיתי אדם מת. ראיתי אותה - ומיד קפצתי דרך החלון. זה כואב שכל החברים שלי הלכו... אחרי שזה נגמר, אני חושבת שזה היה צריך לקרות. שום דבר לא יכול היה למנוע את זה. אני אפילו לא מסוגלת לבכות על זה. יש אנשים שקראו את הסיפורים בעתור גם ובכנו. אני - לא בא לי לבכות. לא יודעת למה."

ומרגלית עמאסי. בת ה-17 וחצי מצפת סיפרה: "כאשר החלה הפריצה הישראלית ראיתי את המפקד שבין שלושת החבלנים פינה לעברי ויורה בי כדור. נפגעתי בירך.

"אני בוכה רק בלילות"

ארבע וחצי אחרי-הצהריים היה ברור לממשלה כי לא ניתן עוד לבצע את תביעות הפיראיון על פי לוח הזמנים שהציבו: הדיינו עד לשעה 18.00 בערב. המועד בו פג האולטימטום. אותה שעה התקבלה באמצעות השגריר הרומני הודעה מדמשק כי אין שום אפשרות להאריך או

פתאום התמלא הבנין אש תופת: עשן, ריחות, צעקות, זוועה של ממש. הכל התפוצץ מסביב. נפצעתי מיד, ביד, בכתף וברגל מכדורים ורסיסים. אבל הייתי בהכרה מליאה. רציתי לרוץ לחלון ולא יכולתי. זכוכיות החלונות התנפצו ונפלו עלי ונכנסו לי לעיניים. כולם מסביב קפצו וברחו והשאירו אותי לבד עם הגוויות. צעקתי: 'הצילו! עזרו לי!' אבל לא היה מי שיעזור. כולם ברחו החוצה.

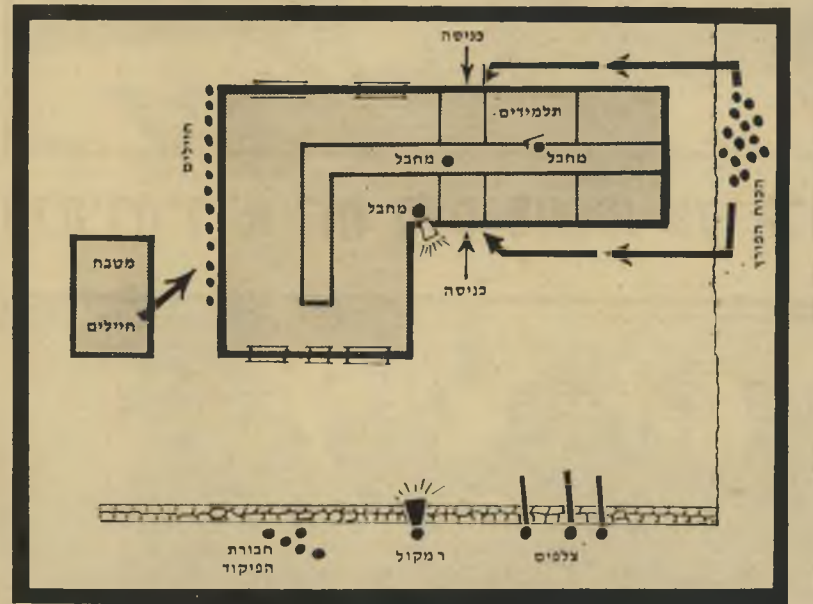
אחד המחבלים, שהיה גורא פחדן, מסכן - מת מפחד. כשראה את היילי צה"ל מתקרבים, הוא ירה בעצמו. מחבל שני, שהיה בפרודור ליד הדלת, נהרג. אבל נשאר עוד חבלן אחד שלא נפגע והתחבא בין הגוויות וזרק משם רימונים. ראיתי אותו לקחתי שמיכה והתכסיתי בה. פתאום הגיעו חיילים שלנו לחדר. הם צעקו: 'הנה מחבל! תהרגו אותו!' הם הצמידו אקדה לגבו ודרשו שיקום. הוא לא קם. ירו בו והוא נשאר שוכב שם בין הגוויות. 'רק אז נוכחתי שאני עדיין חיה. צעקתי לחיילים שיצילו אותי. עכשיו אני לא יכולה לבכות ביום על החברים והחברות שלי שנהרגו. אני בוכה רק בלילות."

"לא רוצים למות!"

יפרה התלמידה יעל דדון מחצור: "בצרוך הראשון שירו המחבלנים, לא נפגעתי. רק בצרוך השני שירו לעברי קיבלתי גורא. נכחתי על היציפה וחסתי בורם גורא ברגליים. התחלתי לצרות. שמעתי מישהו צועק: 'לקפוף! לקפוף!' וניסיתי לזחול אל החלון. רסיסי הרימונים פצעו את רגלי. כאשר הגעתי אל אדן החלון, נאחזתי בו בציפורני, התרוממתי וזרקתי את עצמי מהקומה השנייה למטה. 'הכרתה את כל אלה שנהרגו - את כולם! ראינו כמה מהם מתים שלי כאשר זחלתי פצועה אל החלון. ניסיתי לא להתבונן בהם. אבל כאשר נשענתי על החלון כדי להתגלגל החוצה ראיתי בת אחת בבירור, ותמונה זו אינה משה ממני. פניה היו מעוקות והיא היתה מכוסה באבקה לבנה. זו הפעם הראשונה שראיתי אדם מת. ראיתי אותה - ומיד קפצתי דרך החלון. זה כואב שכל החברים שלי הלכו... אחרי שזה נגמר, אני חושבת שזה היה צריך לקרות. שום דבר לא יכול היה למנוע את זה. אני אפילו לא מסוגלת לבכות על זה. יש אנשים שקראו את הסיפורים בעתור גם ובכנו. אני - לא בא לי לבכות. לא יודעת למה."

"אני בוכה רק בלילות"

ארבע וחצי אחרי-הצהריים היה ברור לממשלה כי לא ניתן עוד לבצע את תביעות הפיראיון על פי לוח הזמנים שהציבו: הדיינו עד לשעה 18.00 בערב. המועד בו פג האולטימטום. אותה שעה התקבלה באמצעות השגריר הרומני הודעה מדמשק כי אין שום אפשרות להאריך או

לדחות את מועד האולטימטום וכי בשעה שש יפוצצו החבלנים את בית-הספר במעלות על התלמידים הכלואים בתוכו. דיין תבע אז לקבל החלטה, שתאשר את פריצת כוחות צה"ל אל בית-הספר, כדי להציל את הילדים. לממשלה לא נותרה ברירה אלא לקבל את תוכניתו. עתה תמן בתוכנית גם הרמטכ"ל, משה גור, שהבין כי אין כל ברירה אחרת להצלת הילדים. למרות זאת לא קיבלה הממשלה מיד את הצעתו של דיין. ההחלטה שהתקבלה אמרה שאם עד שעה 5.30 לא תושג בצורה כלשהי הארכת האולטימטום, יש לפרוץ לבית-הספר בכוח. 'שני שרים הסתייגו גם מהחלטה זאת, משום שראו בה הימור על שלומם של התלמידים הכלואים בבית-הספר. היו אלה השרים יוסף בורג ומשה קול. אבל משה דיין לא המתין לי שעה 5.30, כפי שדרשה החלטה הממשלה. על פי ערותו של ה'רמטכ"ל, ניתנה כבר בשעה 4.45 אחרי-הצהריים הפקודה לפתוח כי הכנות לביצוע תוכנית החלטה ב-5.25 החלו. צה"ל לפתוח באש לעבר הבנין בו התבצרו החבלנים מאחורי החלונות. אותה שעה החל כוח משימה מיוחד, מורכב מחיילי יחידה מובחרת, להסתער לעבר בנין בית-הספר. 'ברגעים מסוימים, כאשר נדמה היה לחבלנים שישראל עומדת לקבל את תנאי-הם, סיפרה התלמידה רינה מלכה, הם הניחו את נשקם בצד ובאו אלינו. הם ישבו לדינו ושוחחו איתנו בחביבות. שוחחנו איתם שיתות אישיות על נושאים שונים. ברגעים מסוימים השתי ברורות שהם יתנו לנו לחיות. אמרתי אז בלבוש: 'כאשר אצא מפה בריאה ושלומה אספר לכולם איזה אנשים נפלאים הם. במשך

שהנה מתממשות תביעותיהם. שלושה אלה היו צריכים לנסות ולדבר עם החוטפים בבית-הספר, אבל אלה לא רצו כלל לדבר עימם. הם עמדו על ביצוע תנאיהם הי מוקדמים. נעשו עוד מיספר פעולות שנוי ערו להטעות ולהוליך שולל את ה'חבלנים המחזיקים בידים, ולשכנע נעם כאילו נעשה הכל למילוי תביעותיהם. זכר זה - בשעה שהממשלה שלחה האמינה כאילו פועל דיין למימוש ההחלטה שהתקבלה. לא ניתן לפרט מעשי עורמה אלה, כדי לא לפגוע בקשרים הדיפלומטיים של ישראל וכדי שבעתיד לא יסרבו דיפלומטים זרים לשמש כמתווכים בין ישראל לאירגוני הטיור.

בינתיים התקדמו מחוגי השעון בקצב מהיר. כשביכות השעה ארבע וחצי אחרי-הצהריים ניצבה ממשלת-ישי ראש בפני עובדות מוגמרות: שום דבר לא נעשה לשיחרור החבלנים הכדואים. אף אחד מהם לא הוכא ללוד. יתר על כן, מאוחר יותר הסתבר שעל פי הוראה מיסטרורית, הוצאו מתאיהם בשעה 4.00 אחרי-הצהריים כל האסירים ששיחרורם נדרש. כולל האסירים היהודים, רמי ליבנה ולרמן, מאנשי רשת הריגול הסורית, שנחשפה לפני שנה. אבל הם לא רוכזו יחד ולא הוצאו אל מחוץ לבתי-הכלא. כל אחד מהם נלקח לתא מבודד ונכלא בו. אייאפשר לדעת מי יום פעולה מורה זו. אחת הפכרות ש' הועלתה היא שהאסירים הורחקו במיתכונן מתאי מאסרם הרגילים, כדי שאם ינסו לחפש אחריהם כדי לשחררם, ייתקף הדבר בקשים ויגזזו עוד זמן. לא נעשתה גם שום פעולה להכנת מטוס